

Szaddam Husszein fogságában I.

Lapzártánk után érkezett meg a várva várt hír: úton vannak hazafelé Kuvaitból a Hungarocamion pilótái. A közvéleményt Juhász András sorsa foglalkoztatta legtöbbször. A vele készült interjú első részét most közöljük, folytatás és a többiek „élménybeszámolója” a CAMION Magazin következő számaiban.

Juhász András július 22-én indult Kuvaitba, nyers hússal a szokásos módon. Sem ő, sem más nem gondolt arra, hogy történelmi események szemtanúja, sőt szenvedő alanya lesz. Napokig csak azt olvastuk, azt hallottuk, Kuvaitban áll egy magyar hűtőkamion, a sofőrt sehol nem találják. A környéken nem is találhatták, mert Juhász Andrást elfogták, egyik katonai táborból a másikba hurcolták. Egy ország aggodott érte. Több mint egy hét múlva kaptuk a hírt: Bagdadban szabadon bocsátották. A nyolc és fél nap fogság után sem hazajött, hanem néhány nap elteltével visszament Kuvaitba a kamionjához, hogy segítsen az ottani magyar kolónia menekítésében. Vissza arra a helyre, ahol akár le is löhették volna, ahol majdnem éhen és szomjan veszett. Szeptember 13-án lépett Rószkénél újra magyar földre. A Mercedes kamion elején két pálmaág keresztben... a béke jelképe.

A kollégák a Nagykörösi úton egy kis házi ünnepséget szerveztek az iraki fogságból és hazaérkezése után az újságírók gyűrijéből kiszabadult pilótának. Az üdvözléseket követően pezsgő pukkant az ünnepelt mögött. Erre a hangra Juhász András összereszt, arcára félelem ült ki, szemében riadalom. Mindez egy pillanatig tartott, vonásai visszasi-multak, ismét nevetett. Ahonnan ő jött, ott lőttek, igazi puskából, igazi gépfegyverből, igazi töltényekkel. Emberek haltak meg, igazából mellette. Valószínű hosszú időbe telik, míg az ott átélt élmények valamelyest szelídülnek.

– Még július volt, amikor Szekszárdon felrakodtam – idézi az eseményeket. – Nyers hússal indultam Kuvaitba. Akkor még nem sejtettem, nemhogy tizenhat, de háromszor tizenhat nap múlva sem leszek még itthon. Négy és fél nap alatt jutottam el Irakba, ahol egy nap hihenőt engedélyeztem magamnak. Harmadikán reggel értem az iraki-kuvaiti határhoz. Onnen telefonáltam az átvevőnek. A speditőrnek is szóltam. Megígérték, délutánra hozzák a vizumot, de csak nem akart megérkezni. (Biztos elég hús volt a raktárban, ezért nem tartották sürgősnek az én szállítványomat.) Végre augusztus elsején elindulhattam. Megérkeztem a firmához, egyeztettem, hogy mikor rakodnak.

A kocsit otthagytam, elmentem a szállodába. Jó két órát pihenhettem, azután irány a bazar. Nézelődtem, szerencsétlenül járt kollégám esetén okulva elsőként egy speciális só-készítményt vettem kiszáradás ellen, és néhány apróságot. Másnap kilenc-tizenegy óra közöttre ígérték a lerakást. Hétkor indultam el a vámparkolóból. A szállodától háromszáz méterre van a buszmegálló. Vártam, vártam, de nem jött semmi. Neki-vágtam gyalog. Egy megállóval feljebb már fel tudtam szállni egy zsúfolt buszra. De nemsokára az is megállt. Akkor már lövöldözést hallottam, sőt robbanásokat is. Az irakiakra gyanakodtam, hogy mégiscsak betörték. Mivel az érdekképviselőhöz közelebb voltam, mint a szállodához, elgyalogoltam odáig. Sehol egy lélek, ajtók bezárva. Lényegében az utcán rekedtem. Végre megláttam egy piros Chevrolet taxit. Leintettem. Legnagyobb meglepetésemre négy állig felfegyverzett iraki katona ugrott ki belőle. „Helló, miszter!” – mondták. A további „beszélgetés” elől beszaladtam egy közeli házba, kopogtattam az ajtókon, ablakokon, de persze senki nem engedett be, pedig tudom, hogy mindenki otthon tartózkodott.

– Akár le is löhették volna...

– Igen, de nem tették. Utolértek, értésemre adták, hogy: Kezeket fel! Útlevelem nem volt, csak egy hivatalos papír arról, hogy hol adtam le. A fekete váltásomban az egyik pénztárcámban viszont több mint 4000 márka, az ellátmányom. Azonnal elvették. Jó napot szerezhettem nekik, legalábbis kaján mosolyukból erre következtethettem. Néhány gondtalan hónapot biztosítottam számukra, akaratomon kívül.

– Ezzel nem sikerült megvásárolnia a szabadságot?

– Nem. Feltett kézzel kísérték a Sheraton Hotel felé. Útközben láttam ahogy az iraki katonák verték be a kirakatokat egymás után, szedték ki az árukat, raboltak, amit csak lehetett. A hotelnél meleg helyzetbe kerültünk, nagy lövöldözés fogadott. Egyből hasra vágódtam. Ha eddig valamiféle kétségem lehetett is az ügy komolyságát illetően, az ott és akkor azonnal szertefoszlott. Mikor csend lett, fölláttam, a mellettem lévő férfi viszont nem kelet felé... A piac felé vezető úton vezettek tovább, aztán megint megálltunk, hol hasaltattak, hol ültettek, ahogy nekik kedvük szottyan. Persze mindezt a tűző napon, legalább hatvan fokos melegben. Hiába próbáltam magyarázni, hogy egy magyar kamionos vagyok, semmi közöm ehhez az egészhez –, ahogy a többi nációbeli, úgy engem sem hallgattak meg. Fél kilenckor fogtak el. A következő másfél órában végignézhettem, hogyan rohanják le a várost. Ekkor érkeztek egymás után busszal a katonák, trélerekről gördültek le a lánctalpas járművek, az emír palotája felé vonultak, mindent maguk alá gyűrve. Főnt repülővel, helikopterekkel volt tele az ég. A kikötő felől is robbanások hallatszottak. Eddig az ember ilyen csak filmen látott. Most minden ott zajlott élőben a szemem előtt.

Néhány buszt összeszedtek sofőröstől, a hozzám hasonlóan összelogdosott embereket pedig letessékelték rájuk. Eléggé vegyes társaságba kerültem, indiaiak, pakisztániak, bangladesiek... Hárman voltunk európaiak, egy francia diplomata, egy szovjet férfi és én.

Ismerem arrafelé az utakat, mikor

elindultunk Szaffa felé, rögtön tudtam, Irakba visznek. Az úton megcsodálhattuk a felsorakoztatott iraki haditechnikát. S amerre csak néztünk, katonákat láttunk. Úgy mondták, százezren lehetnek. Az egykori határon meg sem álltunk, épp csak lassítottak a buszok. Basra közelében egy katonai tábornál szálltunk ki. Öt sorban egymás mögé ültettek, feltett kézzel a tűző napon. A több mint ezer ember adategyeztetése eltartott egy ideig. Körülbelül három óra lehetett, mire végeztünk. Akkor kaptunk aznap először vizet. Azt is szinte forrón, de legalább valami lé volt. Addigra már többen meghaltak az éhségtől, a szomjúságtól.

Kétszázunknak szántak egy kis barakk épületet. Az ablakokon erős vasrács, az épület egyik végén vasajtó, többszörösen lelakatolva, a másik végén fegyveres őrök. Még végre sem engedtek ki a házból. Vízet nagy könyörgésre néha az ablakrácsra beadtak. A csupaszon betonon ültünk, feküdtünk. Számmra az egyetlen „öröm”, hogy magyarokat ledeztem fel, akiket hasonló módon gyűjtöttek be az utcán, mint engem. Együtt, a honfitársakkal, egy fokkal elviselhetőbbnek tűnt ez a borzalom.

– Azt már említette, hogy az első nap végén kaptak meleg vizet. Mit ettek?

– A második nap estefelé betettek néhány tepsit, benne olajjal leöntött rizzs. El lehet képzelni, mi volt ott. Egymást majdnem eltaposták. Aki kapta, marta. Pusztá kézzel, amennyit sikerült megmarkolni, azt tömték a szájukba. Óreink néha egy-egy görögdiányt is bedobtak – mint a dísznóknak, amikor odavetnek valamit. Eleinte mi magyarok léleghűződtünk, de rájöttünk, ha itt nagyon udvariaskodunk, éhenveszünk. Jön a hasmenés, a kolera, és elvisz. Bár nem tudtuk, mi vár ránk, de azért az ételösztön működik az emberben. Na és a víz! Csoda, hogy most egyáltalán itt vagyok. Ha visszagonidólok, beleborzadok. Másfél literes műanyag palackokat adtunk körbe, szájról szájra. De ha az élet a tét, akkor finnyáskodásnak helye nincs!

Papp Erzsébet

Terma letván a Hungarocamion vezérigazgatója köszönetnyilvánításban fejezte ki elismerését és pénzügyi támogatást nyújtotta Pénzes László forgalmi igazgató, Herpich Sándor, Juhász András, Székely Miklós gépkocsi vezetőket. (Folytatás a 11-12. számban.)

